

Visietekst

KLOKLEZEN

Traditioneel leren kinderen kloklezen door het aantal minuten in relatie te brengen tot een ander tijdstip.

Voorbeelden: - het is vijf (minuten) voor tien
- het is zeven minuten over half zes

Dit is vrij complex en abstract voor kinderen uit de eerste drie jaren van het lager onderwijs. Hierbij merken we dan ook de verwarring met de digitale klok, waarbij men spreekt over bijvoorbeeld 9 uur 50 minuten. Op zich is dit veel eenvoudiger.

De leerplannen van het katholiek onderwijs zetten de didactiek volledig ondersteboven door te starten met de moeilijke (de relatieve tijdsuitdrukking/traditionele, analoge klok) en te eindigen met de makkelijke (absolute, digitale tijdsuitdrukking).

Dit is begrijpelijk gezien de jarenlange traditie van de analoge klok.

De digitale klok en de absolute tijdsuitdrukking zijn intussen wel goed ingeburgerd in de maatschappij.

Een vernieuwd concept

Samen met het team hebben we een analyse gemaakt van de problemen die heel wat leerlingen ondervinden met het traditionele kloklezen: elke leerkracht van de eerste en tweede graad wordt geconfronteerd met een groep leerlingen die er moeizaam of helemaal niet in slaagt het kloklezen onder de knie te krijgen.

De frustraties bij het oefenen zijn zowel bij de leerlingen als bij de leerkrachten soms heel groot.

We hebben daarom een nieuwe aanpak uitgewerkt. Deze steunt op volgende principes:

- Het decoderen van de analoge klok is heel moeilijk voor 6-7-jarigen.
- We starten met het 'absoluut lezen' van de digitale klok
Voorbeeld: het is 9 uur en 35 minuten.
- Het kloklezen leert men in de eerste plaats via dagelijkse, functionele aandacht
- Kloklezen is een combinatie van juist lezen, inschatten en tijd berekenen.
- Vanaf het vierde leerjaar, wanneer kinderen rijper zijn, meer ervaring hebben met kloklezen, meer tijdsbesef hebben en vooral een beter ruimtelijk-visueel inzicht verworven hebben, leren we de kinderen de klok lezen volgens de moeilijke relatieve tijdsuitdrukking als uitbreidingsleerstof.
Voorbeelden: het is 10 over 6, het is 5 voor 10, het is 10 voor half 10, het is 5 over half 8. Kinderen leren dus uiteindelijk beide lezingen onder de knie te krijgen.
- De lezing 'over en voor het half uur' wordt weggelaten omdat het enkel voor bijkomende verwarring zorgt (die vorm van tijdsaanduiding wordt overigens in bijna geen enkele taal gebruikt)
- Doordat het decoderen in het eerste en tweede leerjaar nauwelijks voor problemen zal zorgen, kan er meer tijd gestoken worden in het 'interpreteren'
- We besteden vanaf het tweede leerjaar ook ruim aandacht aan 'problemen oplossen' waarbij het tijd meten aan bod komt.

Dagelijks oefenen

De leerkrachten zullen dagelijks heel wat gelegenheden te baat nemen om de leerlingen op het kloklezen te richten.

In de klas zal een klok met analoge en digitale aanduiding goed zichtbaar hangen.

Bij die frequente, dagelijkse momenten heeft de leraar steeds aandacht voor 3 zaken:

- het decoderen (correct lezen)
- het interpreteren (associëren, betekenis geven, enz.)
- het meten /rekenen op de klok (heel geleidelijk aan, vanaf het tweede leerjaar)

Bij dat dagelijks oefenen hanteert de leraar best een combinatie van instructie, onderwijsleergesprek en luidop denken.

Voorbeeld:

Het is nu precies 10 uur, de kleine wijzer staat op ..., de grote op ...

En we lezen dit als ...

Hoeveel tijd hebben we nog om ... ?

De vernieuwde leerlijn

Eerste leerjaar

Tijdsbeleving:

een minuut, een uur

Conventies:

analoge klok

kleine wijzer zegt ons het uur

grote wijzer zegt ons de minuten

analoge klok in 12 verdeeld

de draaibeweging van de wijzers

Decoderen:

analoog: het hele uur en het half uur

Tweede leerjaar

Tijdsbeleving:

een minuut, een uur, 5 minuten, 10 minuten, 30 minuten

Conventies:

1 uur is 60 minuten

een half uur is 30 minuten

1 dag is 24 uur

1 dag is 2 X 12 uur

indeling per vier kwarten

kwart voor / kwart over het uur

Decoderen:

digitaal : (via informele momenten) tot op het kwartier nauwkeurig, in 24-uren modus.

analoog : uur plus minuten per 15 in 12 uren aanduiding.

lezen als : Het is 10 uur 15

Het is 10 uur 45

aanzet voor het decoderen in 24-uren lezing

kwart over (lezen als 'het is kwart over X')

kwart voor (lezen als 'het is kwart voor X')

half (lezen als 'het is half X')

Metten :

verschil in uren (2 uur later, 3 uur vroeger)

half uur en kwartier bijdoen/wegnemen

Derde leerjaar

Tijdsbeleving:

een minuut, 5 minuten, 10 minuten, 30 minuten, een kwartier, een uur, 12 uur, 24 uur

Conventies :

kwartier is vijftien minuten

'over' / 'voor' het uur

Decoderen:

analoog:

eerst vastzetten leerjaar 2

decoderen in 24-uren lezing

aflezen tot op de minuut nauwkeurig in digitale lezing:

vb. is 10 uur 25 minuten, het is 15 uur 35

per minuten over het uur

per minuten voor het volgend uur

Metten:

verschil in uren

verschil in 5 minuten binnen het uur

Vierde leerjaar

Conventies:

alle conventies vastzetten

1 minuut = 60 seconden + secondewijzer

Decoderen:

op de seconde nauwkeurig voor en over het uur kunnen lezen en vastzetten

absolute = basisleerstof

analoge = uitbreidingsleerstof

Metten:

verschil in uren

verschil in minuten met overschrijding van het uur

half uur en kwartier bijdoen met overschrijding van het uur

verschil in uren en minuten

Vijfde en zesde leerjaar

De leerlijn wijkt niet af van de vroegere aanpak. Nadruk ligt op meten.

Conventies:

alle conventies vastzetten

Decoderen:

lezen tot op 1 seconde nauwkeurig over het uur

Metten

verschillen in uren, minuten, seconden

Oefenen

Om thuis te oefenen om het kloklezen onder de knie te krijgen, kan je altijd terecht op volgende websites

http://www.frokkieenlola.nl/images/werkbladen/pdf_werkbladen/klok_1.pdf

<http://www.teachingtime.co.uk/>

bingel.be

<http://www.vbs3.yurls.net/nl/page/>

<http://www.digitips.be/digitips/34wi-KlokLezen.html>

Slotbemerking

Deze vernieuwde leerlijn kwam tot stand door samenwerking van de werkgroep leerlijnen en het zorgteam. Vanaf het schooljaar 2013-2014 gaat deze van start.

Deze nota werd goedgekeurd door de schoolraad van januari 2014 en wordt gepubliceerd op de website.